

nødvendigt input i *Historisk sociologi*. Det er nemlig først i denne sidste del af værket forfatterne træder i karakter, og den historiske sociologi vises frem i fuldt flor. Hvor førstedelen er lettere tør og meget bredtfavnende, er den anden halvdel snævret ind på enkelte områder og enormt spændende. *Historisk sociologi* er en udmærket bog for studerende og forskere, der har deres fokus på samfundet i et historisk lys, og faget historisk sociologi er uomgængeligt for idehistorikere, der ikke blot er filosofi-historikere, men som interesserer sig for samspillet mellem empiri og samfundsteori i et historisk lys.

Laust Keblet

Globalisering

David Held & Anthony McGrew: *Globalisering / Anti-globalisering*, Akademisk forlag, 176 s., 249 kr.; Noreena Hertz: *Den tause magtovertagelse*, Informations Forlag, 253 s., 298 kr.; Ralf Pittelkow: *Forsvar for nationalstaten*, Lindhardt & Ringhof 2004, 184 s., 199 kr.; Ralf Pittelkow: *Efter 11. september*, Lindhardt & Ringhof 2002, 208 s., 149 kr.; Thomas Hylland Eriksen: *Bag fljendebilledet*, Informations forlag 2002, 174 s., 198 kr.

Der er stor uklarhed omkring brugen af begrebet globalisering, men der skulle nu være mulighed for at få mere klarhed over sagen med bogen *Globalisering/ Anti-globalisering* af englænderne David Held og An-

thony McGrew, der nu er kommet på dansk. Det er en overskuelig lille sag, der sætter sig for at systematisere de politiske nøgleholdninger for og imod. Det sker på baggrund af en redegørelse for den akademiske debat mellem dem, der mener, der er noget om snakken – kaldet globalister – og dem, der finder globaliseringsdiskussionen stærkt overdrevet – kaldet anti-globalister eller skeptikere. Der er meget at holde rede på i Held & McGrews lille bog, men klarheden stiger i det næstsidste kapitel, hvor de opstiller et skema over 6 politiske nøglepositioner fra de *Neoliberale* som globaliseringens varmeste tilhængere, over *Liberale internationalister*, *Institutionelle fornyere* og *Globale reformatorer*, til *Statstilhængere* og såkaldt *Radikale kritikere* som betegnelsen for globaliseringens argeste modstandere blandt nationalister og marxister.

Her bliver det tydeligt, at globaliseringsdebatten *ikke* passer umiddelbart ind i det traditionelle højre-venstre skema. Vi kender forholdet fra vores hjemlige politiske landskab, hvor de nationalt sindede statstilhængere i Dansk Folkepartis skikkelse sikrer magten for en regering, der uanset taktiske valgmanøvrer, som får dem til at ligne socialdemokrater i indenrigspolitikken, i bund og grund er neoliberal i globaliseringens perspektiv. Så i det øjeblik globaliseringen kommer på dagsordenen, skilles vandene, og Statstilhængerne rykker over på den anti-globalistiske fløj i Held & McGrews skema, hvor

de kan dele modstanden imod EU med de radikale kritikere af marxistisk tilsnit.

En position, der kunne lægges under Held & McGrews dissektionskniv kunne være en af de hjemlige mediers foretrukne kommentatorer, Ralf Pittelkow. Han bekræfter på sin vis sammenhængen imellem de protektionistiske statstilhængere og de radikale kritikere ved at have bevæget sig fra de sidste til førstnævnte over de sidste 20-30 år. Men i modsætning til hvad mange ellers skyder ham og konen i skoene, så adskiller han sig fra de kulturkonservative nationalister i DF ved at insistere på sine rødder i oplysningsprojektet som udgangspunkt for sit *Forsvar for nationalstaten*. Det er dog stadig oplagt at placere ham som protektionistisk statstilhænger, trods hans forsikring om at forene et globalt udsyn med den demokratiske nationalstat, der ikke er mere forfatningsbaseret i formel retsstatslig forstand, end at det handler om at investere massivt i den historisk funderede etniske identitet og dæmme tilsvarende op for indvandringen. Folkesuveræniteten er og bliver åbenbart national suveræniteten. Hvad globaliseringen angår, den økonomiske såvel som den politiske, nærer Pittelkow den sjældent stålsatte overbevisning, at den er kommet, fordi nationalstaterne politisk har besluttet sig for den. Og den kan tilmed gå i opløsning igen, hvis staternes politiske vilje til at indgå i den skulle forsvinde. Staterne har angiveligt

flere instrumenter til rådighed end nogensinde i udformningen af deres økonomiske politik, og så langt fra at se et modsætningsforhold eller et nulsum-spil imellem nationalstaterne og globaliseringen skal de i stedet forstås som hinandens gensidige betingelser. At staternes økonomiske handlingsmuligheder skulle være indskrænkede af globaliseringens økonomiske imperativer, eller at der *kunne* blive tale om et nulsum-spil imellem især middelklasserne i de lande, der mister arbejdspladser, og de lande der overtager dem, synes ikke at være et relevant tema. Trods nationalstatens objektive styrke behøver den imidlertid stadig beskyttelse – ikke over for markedet, men over for en ignorant politisk elite, der i parentes bemærket lader sig diktere nok så meget af markedets behov, som af den misforståede humanisme, som er det foretrukne angrebspunkt for Pittelkow. Han er nemlig selv humanist, og humanismen udspringer af oplysningsprojektet, som også var et nøglebegreb i hans *Efter 11. september* fra 2002, hvor han fremsatte den efterhånden herostratisk berømte tese, at problemet med de arabiske stater var, at de aldrig havde haft en oplysningstid. Men hvis man endelig vil dykke ned i den problematik, så skulle man meget heller tage at læse Thomas Hylland Eriksens *Bag fjendebilledet*, der blev genoptrykt med en aktuel tilføjelse i 2002, som det fremgår af undertitlen *Islam og vesten efter den 11. september*. Her får man

blandt meget andet godt en kostelig hudfletning af Huntingtons lige så herostratisk berømte tese om civilisationernes sammenstød, som også hører til Pittelkows godtkøbskram.

Sammenlignet med den anden aktuelle udgivelse om globalisering, *Den tavse magtovertagelse* af økonomen Noreena Hertz, synes det pudsigt nok netop at være de yderpunkter, som Held & McGrew tager afstand fra, som hun har med sig i bagagen. Som medarbejder i Verdensbanken var hun i 1992 rådgiver for den russiske regering ved overgangen til markedsøkonomi. En overgang som har været mildt sagt problematisk, og som er blevet betegnet som røverkapitalisme på grund af den enorme fattigdom, der er opstået side om side med ekstrem rigdom blandt et lille oligarki af olie-milliardærer. Om Noreena Hertz har nogen grund til at føle et personligt medansvar for denne udvikling skal jeg ikke kunne sige, men hun har i hvert tilfælde følt et engagement, der fik hende til at gå på gaden sammen med anti-globalisterne ved G8-landedenes topmøde i Genova i 2001. *Den tavse magtovertagelse* har den dystre undertitel *global kapitalisme og demokratiets død*. Det er ikke kapitalismen som sådan, Noreena Hertz er modstander af, men for meget af en god ting er som bekendt ikke godt, og for meget kapitalisme var netop, hvad vi fik, da Margaret Thatcher og Ronald Reagan kom til magten i England og USA. De introducerede en ekstrem form for laissez-

faire-kapitalisme i starten af 80'erne, baseret på deregulering af markedet og massive skattelettelser til storkapitalen. *Den tavse magtovertagelse* er et forsøg på at finde balancen imellem markedskapitalismen og den nødvendige politiske regulering. En balance, som har en del tilfælles med Held & McGrews pragmatiske midterposition. Hun ser nemlig lige som Held & McGrew opgøret med neoliberalismen som et projekt der skal føres igennem styrkelsen af overnationale politiske institutioner. Og hun citeres da også på bagsiden af den originale, engelske version af *Globalisering/ Anti-globalisering* for, at Held og McGrew ikke bare har identificeret globaliseringens væsentligste problemer, men at de også giver os nyttige indsigter til at finde den mulige vej fremad.

Det er en vej, som allerede før disse oversættelser er blevet studeret flittigt på universiteter og handelshøjskoler, og sikkert også i vores nye borgerlige tænketank CEPOS, selv om det helt sikkert ikke er dér, Hertz, Held og McGrew vil finde størst genklang for deres tanker. Så når det nu ikke lykkedes herhjemme at skrabe penge sammen til en socialt orienteret modpol til liberalisternes erhvervsfinansierede tanker, så er der så meget desto mere grund til at glæde sig over, at disse to læseværdige bøger kan nå et bredere dansk publikum.

Henrik Borup Nielsen